

okucia drzwi rust is slowly eating away the door hinges ⇒ **zeżreć** [4] (piec) [dym, pył] to sting; **pył żarł go w oczy** dust stung his eyes [5] przen. (dokuczać) to eat up, to gnaw (at); **żre go ambicja** he's devoured by ambition ⇒ **zeżreć**

||| **żreć się** pot. to be at each other's throats pot.

żubr m Zool. (European) bison, wisent
żubrówka f [1] Bot. sweetgrass U [2] (wódka) Bison Brand Vodka®

żubrzy adi. [sład, rezerwat] bison attr.

żuchwia f Anat. mandible

żuchwowly adi. [nerw, kości] mandibular

żuć impf vi to chew [gumę, kęs, jedzenie]

■ **żuć w ustach słowa/przekleństwa** pot. to swear under one's breath

żulk m (żuczek dem.) Zool. beetle

żul m (Gpl ~i) pot. hoodlum pot.

żulila f sgt (GD ~i) pot. hoodlums pl pot.

żulik m (Npl ~i) pot. lout pot.

żupia f daw. [1] (kopalnia) salt mine [2] (zakład) salt works

żupan m Hist. traditional dress of Polish noblemen

żur m (G żuru) Kulin. [1] (zupa) soup made from fermented rye flour [2] (zakwas) fermented rye flour

żuraw || m anim. Zool. crane

||| m inanim. [1] (przy studni) sweep; ~ **studzienny** a well sweep [2] Techn. (dźwig) crane

□ ~ **sunnicowy** Techn. travelling crane; ~ **wiertniczy** a udarowy Techn. derrick

■ **zapuszczać ~ia** pot., żarf. to take a. have a butcher's pot.

żurawi adi. [gniazdo, pióra] crane's

żurawin|a f [1] Bot. cranberry [2] zw. pl Kulin. cranberry U; **konfitury z ~** cranberry preserves

żurawinowly adi. [sok, konfitury] cranberry attr.

żurek m (G ~ku) Kulin. soup made from fermented rye flour

żurnal m (G ~a a. ~u) [1] (czasopismo o modzie) fashion magazine; **suknia jak z ~a** a fashionable dress; **ubrany jak z ~a** dressed in the latest fashion [2] daw. (czasopismo) magazine

żurnalista m książk., pejor. (hack) journalist

żurnalisty|ka f sgt książk., pejor. (hack) journalism

żurnalowly adi. [strój, kreacja] fashionable

żużel m sgt (G ~la a. ~lu) [1] (do wysypywania dróg) cinder, slag [2] (tor) cinder track;

wyścigi na ~lu speedway racing [3] Sport speedway (racing)

żużlow|iec m Sport speedway rider

żużlowly adi. [1] [haldy, alejka] cinder attr.

[2] Sport [sezon, wyścigi] speedway attr.

żwawo adv. grad. [biec, ruszać się, wyruszyć] jauntily, briskly; **rozmowa potoczyła się ~** the conversation progressed at a lively pace

żwawość f sgt (kroków, ruchów) jauntiness, briskness

żwawly adi. grad. [ruchy, krok] jaunty, brisk; [osoba] spry, perky

żwir m sgt (G ~ru) gravel; **alejka wysypiana ~rem** a gravel path

żwir|ek m sgt (G ~ku) grit

żwir|ować impf vt Budow. to gravel [alejkę, plac, drogę]

żwirowanly || pp → **żwirować**

||| adi. [droga, aleja, ulica] gravel, gravelled GB, graveled US

żwirowly adi. [aleja, droga] gravel attr.

życie n sgt [1] (proces) life; ~e na ziemi life on earth;

poszukiwanie form ~a w kosmosie the search for life forms in the universe; **wiosną budzi się ~e** in spring everything comes to life [2] (egzystencja) life;

uratować komuś ~e to save sb's life;

zamach na ~e cara an attempt on the tsar's life; **pożegnać się a. rozstać się z ~em** to depart this life; **odebrać sobie ~e** to take one's (own) life; **stracić ~e** to lose one's life; **jej syn przypłacił to ~em** her son paid for it with his life; **ujść z ~em** to escape with one's life; **ten błąd kosztował ją ~e** that mistake cost her her life; **oddać za kogoś/coś ~e** to lay down a. give one's life for sb/sth książk.; **pozostawać przy ~u** to remain alive; **lekarze utrzymywali pacjenta przy ~u przez dwie doby** the doctors managed to keep the patient alive for two days; **tylko praca trzyma go przy ~u** work is the only thing that keeps him going pot. a. keeps him alive; **nieliczni pasażerowie zostali przy ~u** the few surviving passengers [3] (okres od narodzin do śmierci) life, lifetime; **niegdz w ~u nie widziałam czegoś takiego** I've never seen anything like it (in my life); **już za ~a był postacią legendarną** he was a legend in his own lifetime; **za ~a babci to było nie do pomyślenia** it was unthinkable in grandma's time; **kalendarium ~a poety** significant dates in the poet's life; **całe swoje dorosłe ~e spędził w tym mieście** he spent his entire adult life in this town; **cieszyć się ~em** to enjoy life; **używać ~a** to live life to the full; **ułożyć sobie ~e na nowo** to make a new life for oneself; **nadawać sens czyjemuś ~u** to give sb's life meaning; **styl ~a** a lifestyle, a way of life; **szkoła przystosowuje dzieci do ~a** the purpose of a school is to adjust children to social life; ~e **duchowe/seksualne/zawodowe** sb's spiritual/sex/working life; **wtrącać się w czyjeś ~e** to interfere in sb's affairs a. life; **urządzić sobie ~e** to have an easy/a hard life; **~e go nie rozpieszca** his life is not all roses [4] (utrzymanie) living; **zarabiać na ~e** to earn a living, to make one's living; **zarabiana na ~e malowaniem portretów** he makes his living painting portraits; **poziom ~a** the standard of living, living standards; **ludzie pozbawieni środków do ~a** people deprived of a means of livelihood; **ledwo mu starcza na ~e** he barely has enough to live on; **~e w stolicy jest bardzo drogie** life in the capital is very expensive; **pieniądze na ~e** housekeeping (money) [5] (rzeczywistość) (real) life; **tak jest w teorii, ale nie w ~u** that's how it is in theory, but not in practice a. real life; **zupełnie nie zna ~a** he's totally inexperienced; **historia z ~a wzięta** a true-life story [6] (ditalność) life, energy; **być pełnym**

~a to be full of life a. vigour; **tryskać ~em** to be bursting with energy; **z ~em, panowie!** look lively, men! pot. [7] (ruch) life; **miasto od świtu tętni a. kipi ~em** the city pulsates with life from the crack of dawn; **po latach zastoju ~e budzi się w tutejszych miasteczkach** after years of stagnation the local villages are coming (back) to life [8] (środowisko) life; **poznać ~e mieszkańców/szlachty** to learn about the life of the locals/nobility; ~e **publiczne/społeczne/kulturalne** public/social/cultural life [9] (funkcjonowanie) life; **średni czas ~a samochodu** the average life of a car; **państwo nie może utrzymywać przy ~u nierentownych przedsiębiorstw** the state can't keep unprofitable companies alive

□ **nocne ~e miasta** the city's nightlife; **~e intymne** sb's love life; **~e osobiste** a. prywatne private life; **~e wieczne** Relig. eternal a. everlasting life

■ **bój a. walka a. wojna na śmierć i ~e** a life-and-death struggle, a struggle to the death; **brać ~e lekko** to be light-hearted; **brać ~e na serio** a. **patrzeć poważnie na ~e** to take life seriously; **być bez ~a** to be lifeless; **być czymis ~em** książk. to be sb's life; **być nie do ~a** (być słabym) to be half dead a. more dead than alive; (być niezadowolonym) to not be cut out for this life a. world; (o mieście) to be impossible a. hard to live in; **dać komuś ~e** książk. to give sb the gift of life; **dać znak ~a** (napisać list) to drop a line; **darować komuś ~e** książk. to spare sb's life; **jeśli ci ~e miłe** książk. if you value your life; **w szkole nie miał ~a, koledzy go szykanowali** pot. he had a hard a. tough time at school, he was bullied all the time; **mężczyzna/kobieta mojego ~a** the man/woman in my life; **mieć święte ~e** to live a. lead the life of Riley pot.; **mieć własne ~e** to have a life of one's own, to live one's own life; **ma ~e usłane różami** his life is a bed of roses; **nie zaznać ~a** **zakosztować ~a** to not taste life; **póki ~a przest.** until a. to the end of one's days; **przypłacić a. okupić coś ~em** książk. to pay for sth with one's life, to lay down a. give one's life for sth; **samo ~e** that's life, such is life; **sprawa a. kwestia ~a i śmierci** a matter of life and death; **szkoła ~a** książk. school of hard knocks; **tchnąć w coś ~e** książk. to breathe (new) life into sth; **usunąć się z czyjogoś ~a** książk. to part company with sb; **wchodzić w ~e** [młodziez, nastolatek] to leave home; [ustawa, przepis] to come into a. to take effect; **wprowadzić a. wcielić coś w ~e** to bring a. put sth into effect; **zatruczać a. obrzydzać komuś ~e** to make life hell for sb pot.; **złamać sobie/komuś ~e** to make one's/sb's life a misery; **~e się ledwie w nim kołacze** he's ready to give up the ghost

życiodajny adi. książk. [deszcz, słońce, siły, tlen] life-giving

życiorys m sgt (G ~u) [1] (życie) life; **oboje mieli trudne ~y** they both had hard lives; **streścił swój ~ w trzech zdaniach** he summarized his life in three sentences [2] (opis) curriculum vitae a. CV GB, resumé